

## ДОЗВОЉЕНОСТ ПРЕИНАЧЕЊА ТУЖБЕ ЗА ПОБИЈАЊЕ ПРАВНИХ РАДЊИ СТЕЧАЈНОГ ДУЖНИКА

**Благовремено поднета тужба за побијање међусобно повезаних правних радњи које су довеле до отуђења дела имовине стечајног дужника, може се преиначити без пристанка туженог и на све доцније постављене захтеве из истог чињеничног и правног основа истакнуте до закључења главне расправе.**

*Из образложења:*

„Пресудом Привредног апелационог суда Пж 4986/19 од 20.10.2020. године укинута је пресуда Привредног суда у Лесковцу П 798/2018 од 28.05.2019. године и одлучено да се не дозвољава преиначење тужбе од 16.04.2019. године, којим је тужилац тражио да се утврди да је изјава о признању тужбеног захтева дата од стране законског заступника тужиоца у предмету Привредног суда у Лесковцу П 77/2013 без правног дејства према стечајној маси.

Према утврђеном чињеничном стању, пресудом на основу признања П 77/13 од 26.02.2013. године обавезан је тужени да тужиоцу „Д“ д.о.о. В на име дуга исплати износ од 5.507.170,21 динар са законском затезном каматом. Решењем о извршењу Привредног суда у Лесковцу И број 128/13 од 03.04.2013. године одређено је спровођење извршења за намирење наведеног износа. Закључком Привредног суда у Лесковцу И број 128/13 од 04.06.2013. године мења се средство извршења одређено решењем о извршењу од 03.04.2013. године, те се као извршење одређује забележба и утврђивање вредности непокретности, продаје некретнина и намирење извршног повериоца из износа добијеног по том основу. Закључком извршитеља од 13.08.2013. године одређено је спровођење извршења по решењу о извршењу Привредног суда од 03.04.2013. године, а против извршног дужника „Л“ д.о.о. Б, ради наплате новчаног потраживања у износу од 5.507.170,00 динара, са законском затезном каматом, забележном решења о извршењу у јавну књигу, утврђење вредности непокретности продајом некретнина и то катастарске парцеле број 455 уписане у лист непокретности 2924 КО Бујановац, земљиште уз зграду у површини 7422 м<sup>2</sup> и истовремено је наложено Служби за катастар непокретности да изврши забележбу решења о извршењу од 03.04.2013. године. Закључком извршитеља од 23.08.2013. године описана непокретност додељена је извршном повериоцу „Д“ д.о.о. В, као најповољнијем понуђачу, а у листу непокретности број 3389 КО Бујановац дозвољена је забележба утврђивања вредности непокретности, продаја непокретности и намирење извршног повериоца из износа добијеног по том основу. Решењем Службе за катастар непокретности Бујановац од 22.10.2013. године дозвољено је у листу непокретности број 3389 КО Бујановац упис права својине у корист „Д“ д.о.о. В са делом поседа 1/1 на непокретности означеној у А листу и то катастарској парцели 458/1 површине 1885 м<sup>2</sup>, земљиште уз зграду – објекат досадашњег власника „Л“ д.о.о. Б са делом поседа 1/1. Решењем Привредног суда у Лесковцу Ст 26/13 од 28.08.2013. године покренут је претходни стечајни поступак и одређена је мера обезбеђења забране располагања имовином стечајног дужника без претходног прибављања сагласности стечајног судије. Решењем Ст 26/13 од 01.10.2013. године отворен је стечајни поступак над стечајним дужником Д.О.О. „Л“ Б, а решењем Агенције за привредне регистре од 05.10.2016. године у Регистар стечајне масе уписана је стечајна маса Друштва са ограниченом одговорношћу за производњу и трговину „Л“ у стечају Б. Из решења Привредног суда у Лесковцу Ст број 26/13 од 11.08.2016. године утврђено је да је стечајни дужник продат као правно лице и констатовано које су непокретности

продате. Након закључења уговора о продаји стечајног дужника, као правног лица, од 07.03.2016. године, решењем Ст 26/13 од 11.08.2016. године стечајни поступак је настављен према стечајној маси. Током првостепеног поступка из налаза и мишљења судског вештака произилази да је рачун стечајног дужника био у блокади од 03.11.2010. године до 20.04.2012. године непрекидно 534 дана и од 03.05.2012. до 07.10.2013. године непрекидно 522 дана, да презадуженог стечајног дужника износи 680.657,00 динара и да се из расположиве имовине у вредности од 49.124.000,00 динара могу намирити само потраживања стечајних поверилаца првог исплатног реда у износу од 37.954.000,00 динара, а да за стечајне повериоце трећег исплатног реда остаје само износ од 11.170.000,00 динара. Тужени се наплатио у износу од 5.720.447,00 динара, што је 51% у односу на вредност расположиве имовине за намирење трећег исплатног реда. Тиме се тужени наплатио у знатно већем проценту од оног који би остварио у процесу намирења стечајних поверилаца трећег исплатног реда. Наплатом туженог умањена је стечајна маса за износ процењене вредности покретних и непокретних ствари које је он прибавио у извршном поступку. Тужени се наплатио у току рока од 6 месеци пре подношења предлога за покретање стечајног поступка. Тужилац побија радње стечајног дужника, односно изјаву о признању тужбеног захтева дату од стране законског заступника правног претходника тужиоца у предмету П 77/13, којом је признат захтев према туженом за дуг у износу од 5.507.170,21 динара са законском затезном каматом.

На темељу оваквог чињеничног стања првостепени суд је нашао да је у моменту давања изјаве о признању тужбеног захтева у предмету П 77/13 од 26.02.2013. године стечајни дужник био у непрекидној блокади почев од 03.05.2012. године до 07.10.2013. године. Тужени је имао сазнање о тој чињеници, јер се ради о јавно доступном податку. И предлог за извршење заснован на пресуди на основу признања поднет је суду 04.12.2013. године у време када је тужилац био у непрекидној блокади. У поступку извршења намирено је тужиочево потраживање у износу од 4.518.908,00 динара, док је преостали део дуга од 988.262,00 динара предмет намирења у поступку стечаја. Стога је првостепени суд у целости усвојио тужбени захтев, јер је нашао да постављени захтев за утврђење да дата изјава о преиначењу тужбеног захтева у предмету П 73/13 не представља објективно преиначење тужбе.

Другостепени суд је супротног становишта, јер сматра да је додатни захтев за побијање датог признања тужбеног захтева у предмету П 73/13 представља објективно преиначење тужбе. Тај суд није дозволио учињено преиначење тужбе, јер сматра да није целисходно за коначно решење односа парничних странака. Такав закључак се темељи на чињеници да је преиначење извршено 16.04.2019. године, односно после рочишта за главну деобу одређеног 20.02.2017. године, а тиме и протека рока за побијање правних радњи стечајног дужника. Обзиром да преиначење није дозвољено, одбијен је првобитно постављени тужбени захтев из разлога што се спорна решења и закључци извршитеља не могу са успехом побијати без уклањања правних последица признања тужбеног захтева датог у предмету П 77/2013 дана 26.02.2013. године.

Врховни касациони суд не прихвата изнето правно становиште другостепеног суда, јер налази да је засновано на арбитрерној примени одредбе члана 119. тачка 4. ЗПП, а с тим у вези и одредбе члана 120. Закона о стечају. Неспорна је чињеница да захтев за утврђење да дата изјава о признању тужбеног захтева у предмету П 73/13 представља нови захтев који је придодат већ постојећем захтеву за утврђење да су без правног дејства према стечајној маси и одлуке извршитеља којима је отуђена имовина стечајног дужника туженог. Неспорно је и да је тај захтев постављен тек у поднеску тужиоца од 16.04.2019. године, односно после одржаног рочишта за главну деобу од 20.02.2017. године. Али, упркос тим чињеницама, неприхватљива је тврдња

другостепеног суда да такво преиначење тужбе не би било целисходно за коначно решење односа парничних странака. Напротив! Тужилац је благовремено поднео тужбу којом је тражио да се утврди да су решења о извршењу Привредног суда у Лесковцу И број 128/13 од 03.04.2013. године и закључци извршитеља ИИ 208/13 од 23.08.2013. године без правног дејства према стечајној маси. Стога је првобитном тужбом постављен и захтев да се предмет извршења-непокретне и покретне ствари предате туженом у том поступку врате у стечајну масу. Такав захтев има за циљ да се побијањем правних радњи оствари враћање предмета стечајне масе из разлога што је њихово отуђење извршено супротно одредби члана 120 Закона о стечају. Основ отуђења тих предмета је донета пресуда на основу признања. Стога је апсолутно неприхватљива тврдња да преиначење тужбе учињено постављањем захтева за утврђење да изјава о признању тужбеног захтева дата од стране законског заступника тужиоца у предмету Привредног суда у Лесковцу П 77/2013 нема правно дејство, није у функцији коначног уређења међусобних односа парничних странака. Ово из разлога што одузимање правног дејства наведеној изјави и решењу о извршењу Привредног суда у Лесковцу, као и закључку судског извршитеља имају једну те исту правну последицу, а то је враћање у стечајну масу предмета који су из ње изашли незаконитим поступањем стечајног дужника. Шта више, ради се о чињенично и правно повезаним радњама стечајног дужника које воде осујећењу равномерног намирења потраживања свих његових поверилаца. До неравномерног намирења долази управо из разлога што је наведеном радњом омогућено привилеговано измирење потраживања туженог на штету свих осталих стечајних поверилаца. Стога је јасно да се коначни међусобни односи парничних странака опредељују одлуком да ли су спорне побијане радње довеле до законитог или незаконитог располагања имовином стечајног дужника. Таква одлука се не може донети без претходног утврђења да ли је учињено признање тужбеног захтева од стране законског заступника правног претходника тужиоца било правно релеватно са становишта омогућавања привилегованог намирења потраживања туженог на штету осталих поверилаца. Зато та одлука представља претходно питање за оцену основаности истакнутог захтева да су без правног дејства и предузете правне радње извршења пресуде на основу признања засноване на изјави која је предмет побијања. Из тог разлога све ове правне радње налазе се у конексној вези, чиме се опредељује и потреба јединственог одлучивања о њиховој правној ваљаности. Отуда следи и да учињено преиначење тужбе постављањем захтева за утврђење да дата изјава о признању тужбеног захтева у предмету П 73/13 управо води коначном разрешењу међусобног односа парничних странака. Из тих разлога, Врховни касациони суд налази да су у конкретном случају испуњени услови из члана 199. став 2. ЗПП за дозволу преиначења тужбе упркос изричитом противљењу туженог. Истина, првостепени суд није формално-правно донео решење којим се преиначење дозвољава. Међутим, тај суд је прихватио да одлучује по преиначеном тужбеном захтеву тиме што је донео пресуду не само о првобитно, већ и о овом накнадно постављеном захтеву. То значи да се у донетој пресуди о свим тужбеним захтевима кумулира и одлука суда којом се учињено преиначење тужбе дозвољава.

Правилност таквог становишта Врховног касационог суда не може се довести у питање ни оценом другостепеног суда да учињено преиначење тужбе не може водити коначном уређењу односа парничних странака зато што је извршено након датума одржавања рочишта за главну деобу. Те чињенице су неспорне, али су правно ирелевантне. Ово је из разлога што је тужба са преосталим захтевима благовремено поднета. Из тог разлога се не може спорити благовременост ни доцније постављеног конексног захтева за утврђење да је дата изјава о признању тужбеног захтева без правног дејства према стечајној маси. Јер, благовременим подношењем тужбе која има

за предмет побијање међусобно повезаних парничних радњи које су довеле до отуђења дела имовине стечајног дужника допуштено је одлучивање о свим захтевима који су по том основу постављени до закључења главне расправе.“

*(Сентенца из пресуде Врховног касационог суда Прев 41/2021 од 25.3.2021. године, утврђена на седници Грађанског одељења од 7.12.2021. године)*